

Ina bandiera svizra gigantica paradescha sin in grep ella Svizra centrala.

MAD

125 onns Festa naziunala

Dapi 1994 firà per tuts chantuns

■ (anr/gc) **Dapi 1891 vegn festivà l'Emprim d'avust. Lez onn era il 600. anniversari dapi la fundaziun da la Confederaziun svizra. Quella data regorda mintgamai a l'engirament sin il Rütli. Quel ha gi lieu – tenor il Patg federal (Bundesbrief) – a l'entschatta dal mais d'avust 1291.** L'idea da festivar 1291 sco onn da fundaziun da la confederaziun deriva da Berna. 1891 ha la citad da Berna pudì festivar l'anniversari da 700 onns da sia fundaziun. La colliaziun cun la festività per 600 onns confederaziun è pia sa dada en quest connex.

L'onn 1889 era il cussegl federal s'exprimì en in decret davart il Di naziunal. Uschè da dir serius è quai daventà l'onn 1941 (650 onns confederaziun). Ina giada stev'igl era en connex cun il rapport da general Guisan sin il Rütli durant la Segunda uiera mundiala. L'engirament da 1291 è daventà pli e pli in mitus collià cun la data dals 1. d'avust.

Surlaschè a las vischnancas co festivar

Dapi 1891 vegn tutgà ils zains per il di da la Festa naziunala. Co dentant festivar quest di patriotic è vegnì surlaschè mintgamai a las vischnancas. Pilpli deva igl en quellas ina sempla commemoraziun a la fin d'in di da lavur. Insaquants chantuns festivan il Di naziunal sco firà, auters sco mez-firà ed ulteriurs insomma nagut. L'Emprim d'avust era tant festività sco commemoraziun. Sa furmads èn divers usits en quest connex. Tutgar ils zains, commemoraziun religiosa, festività populara, prelecziun dal Patg federal (Bundesbrief), cortegi cun

lampiuns, metter ora bandieras, chant e musica en il liber sco era allocuziuns. La finamira era da svegliar cun quella commemoraziun sentiments per la patria, tgirar il patratg da solidaritad sco basa per l'identitad svizra.

Vitiers è vegnì dapi 1923 la vendita da l'ensaina uffiziala da l'Emprim d'avust, 1938 la marca postal per il Di naziunal cun in supplement da taxa. Quai succeda anc adina (dentant na pli dapi 1960 la vendita las cartas spezialas per la Festa federala). Davent da 1992 sustegna la Fundaziun Pro Patria – sco purtadra da quellas acziuns e purschidas – il mantegniment e la tgira da las cuntradas culturalas ed edifizis istorics.

Dapi 1994 firà per tuts

A basa d'ina iniziativa, per fixar l'Emprim d'avust sco firà, vegnida acceptada dal pievel ils 26 da settember 1993, è la Festa naziunala dapi il 1994 firà per l'entira Svizra. En la costituziun federala dals 18 d'avrigl 1999 è quai fixà en l'artitgel 110, alinea 3, sco suonda: «Il 1. d'avust è il Di da la festa naziunala. Concernent il dretg da lavur è el egual a las dumengias ed è pajà.» Fin quella data valeva la Festa naziunala be en insaquants chantuns sco firà.

Nova purschida per la Festa naziunala

Dapi 1993 è il «Brunch da l'Emprim d'avust» sin bains purils, daventà tradiziun. Quest ensolver da purs per la Festa naziunala vegn coordinà la l'Unìun purila svizra. L'onn 2007 han per sumeglia 420 manaschis purils pudì beneven-

tar 200'000 giasts. En il Grischun sa participeschan quest onn pli che 30 purs al brunch puril

Critica vers la Societad d'util public

■ (anr) **La Societad d'util public ha gronds merits per la Svizra. Ella ha gi ina rolla impurtanta tar l'introducziun dal stadi federal da 1848.**

L'onn 1859 ha ella lantschè ina collecta naziunala. Cun quels daners ha la societad cumprà il prà sin il Rütli ed al ha regalà a la confederaziun. Succedi è quai sut la cundiziun che quest prà restia en possess naziunal e na dastgia mai vegnir alienà.

L'administraziun da questa acquist è vegnida surdada a la Societad communizaiivla svizra. Sut sia egida vegn arranschè mintg'onn la Festa federala sin il Rütli. En il center stat l'allocuziun tras ina persuna prominenta.

Il cuss. naz. da la Sutsilvania, Peter Keller (pps), ha crititga la Societad d'util public svizra. Ella s'alieneschia adina dapli da ses intent primar. Manegia ha el cun quella renfatscha l'engaschi enorm da la Societad communizaiivla svizra da vulair dumagnar atras per tut pretsch in nov imni naziunal. El ha era gi intervegnì pli baud en quella chaussa e pretendì ch'in eventual nov imni naziunal stoppia vegnir suttamess obligantamain al parlament ed alura era al pievel.